AB „Kauno energija“ informacija
2016-10-28
Kaunas

AB „Kauno energija“: šilumos tiekėjai vykdo nepalyginamai daugiau prievolių, nei nepriklausomi gamintojai

2016 metais šilumos kaina vartotojams Kaune nukrito į žemiausią per 9 pastaruosius metus lygį. Didžiausią įtaką kainos sumažėjimui turėjo AB „Kauno energija“ investicijos į nuosavus biokuro katilus, kurių Kaune, Kauno rajone ir Jurbarke bendrovė turi jau 10.

Pastaruosius keletą metų bendrovė nuosekliai investavo į nuosavų šilumos gamybos šaltinių statybą, siekdama vykdyti LR Šilumos ūkio įstatymo nuostatas tiekti vartotojams šilumą mažiausiomis sąnaudomis ir užtikrinti nepertraukiamą šilumos tiekimą.

Įvertindama pokyčius (dėl renovacijos mažėjantį šilumos vartojimą bei besikeičiančią verslo aplinką), savo investicijomis bendrovė sukūrė įtemptą konkurenciją šilumos gamybos sektoriuje Kaune.

Investicijos ir prievolės

Per 2012 – 2015 metus iš gauto pelno į nuosavų šilumos gamybos šaltinių statybas, perdavimo tinklų modernizavimą bei rinkos plėtrą AB „Kauno energija“ investavo daugiau, nei 46 mln. eurų. Iki 2016-ųjų metų pabaigos investicijų suma bus ženkliai didesnė. Už šiuos pinigus buvo ne tik pastatyti nauji šilumos gamybos įrenginiai, bet ir rekonstruojami šilumos tiekimo vamzdynai, prie centralizuoto šilumos tiekimo tinklo prijungiami nauji objektai, modernizuojami kiti esami šilumos gamybos šaltiniai, diegiamos naujos vartotojų aptarnavimo bei tinklų eksploatavimo technologijos. Visų šių prievolių neturi nepriklausomi gamintojai, kurie pastaruoju metu viešai reiškia nepasitenkinimą dėl šilumos supirkimo tvarkos ir galutinių kainų vartotojams.

Dar viena svarbi prievolė, kurios neturi nepriklausomi gamintojai, tačiau kurią vykdo „Kauno energija“, yra iš Kauno termofikacijos elektrinės perkama šilumos gamybos šaltinių rezervavimo paslauga. Trūkstamos šilumos gamybos galios pirkimas „Kauno energijai“ privalomas pagal galiojančius įstatymus bei normatyvinius dokumentus. Tačiau nepriklausomiems šilumos gamintojams „Kauno energija“ šią galios rezervavimo paslaugą privalo suteikti nemokamai.

Viena iš stambiausių bendrovės 2016 metų investicijų – 5 MW galios biokuro katilo statyba filialo „Jurbarko šilumos tinklai“ katilinėje. Į katilo statybas investuota apie 1 mln. eurų bendrovės lėšų. Katilas pastatytas siekiant dar labiau sumažinti bendrovės šilumos gamybos sąnaudas. Paleidimo – derinimo darbai pradėti šio mėnesio pradžioje.

Bendrovei priklausančioje „Šilko“ katilinėje 2016 metais įrengtas ir paleistas naujas modernus 15 MW galios dujinis vandens šildymo katilas, leisiantis padidinti šilumos tiekimo vartotojams patikimumą ir padidinsiantis bendrovės turimas šilumos gamybos galias. Įrenginys veikia „karštojo rezervo“ režimu, siekiant lanksčiai reaguoti į vartotojų šilumos poreikius miesto centre, Vilijampolėje bei Šilainių mikrorajone. Siekiant pagerinti bendrą miesto šilumos tiekimo režimų valdymą, katilinėje tuo pačiu metu atliktas esminis šilumos tiekimo tinklo vamzdynų, kolektorių bei hidraulinės sistemos atnaujinimas. Bendra investicija – beveik 0,8 mln. eurų. Lėšas projektui skyrė AB „Kauno energija“.

Bendrovė, diegdama savo katilinėse skirtingas kuro rūšis naudojančius katilus, stengiasi diversifikuoti kuro naudojimą, kad, esant sutrikimams kurios nors kuro rūšies tiekime, būtų galima patikimai tiekti vartotojams šilumą naudojant kitos rūšies kurą. Ypač svarbu tai užtikrinti „Šilko“ katilinėje, kuri atlieka kartu ir rezervavimo funkciją Kauno miesto centrui, Vilijampolei bei Šilainiams.

Plečia rinką prijungdami naujus vartotojus

Per laikotarpį nuo 2010 iki 2015 metų prie bendrovės šilumos tiekimo tinklų prijungta vartotojų, kurių bendra šilumos įrenginių vartojamoji galia sudaro 41,2 MW (atjungta 16,07). Vien per 2015 m. prie bendrovės šilumos tiekimo tinklo prijungti 27 nauji objektai, kurių bendra instaliuota šiluminė vartojimo galia sudaro 13,13 MW.

Iki 2016 m. spalio prijungta dar apie 8 MW bendros galios vartotojų įrenginių. Grafike parodyta vartojimo galių prijungimo ir atjungimo dinamika 2010 – 2015 metais.

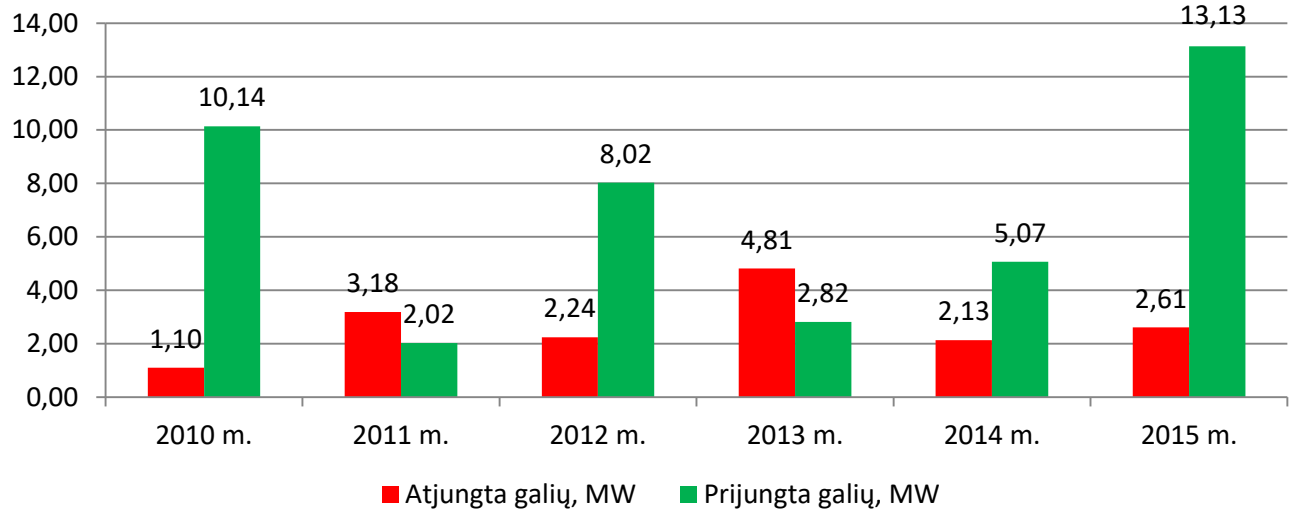

2015 metais naujų objektų prijungimui prie centralizuoto šilumos tiekimo tinklų, kurių bendra vartojimo galia – 13,13 MW. Pinigai investicijoms buvo skirti iš bendrovės lėšų.

Privalo užtikrinti stabilų tinklo veikimą

Naujų šilumos rinkos dalyvių atsiradimas Kaune didina konkurenciją (šiais metais pradėjo veikti daugiau nei 40 MW naujų galių). Dėl to turėtų mažėti ir šilumos tiekėjui parduodamos šilumos kainos. Tačiau taip įvyksta ne visada, nes prieš kelis metus ir šiais metais pradėjusios veikti energijos generavimo privataus kapitalo bendrovės siekia kelių tikslų, iš kurių vienas yra dalyvauti konkurencijoje uždirbant maksimaliai galimą pelną. Taip pat dėl to dažnai nukenčia ir tinklo veikimo stabilumas.

NŠG šaltinių geografinis išsidėstymas neefektyvus gerų tinklo parametrų palaikymo prasme, faktiškai debalansuoti šilumos tiekimo sistemos (gamyba, tinklo siurbliai, hidrauliniai režimai ir kt.) esminiai projektiniai sprendiniai – projektuotos sistemos eksploatavimo ir vystymosi projektinė logika.

Bendrovė „Kauno energija“ privalo investuoti į nuosavų šilumos gamybos šaltinių modernizavimą dar ir dėl to, kad savais šaltiniais tenka kompensuoti dažnai nestabiliai veikiančius naujai į rinką atėjusių nepriklausomų šilumos gamintojų šaltinius. Nepriklausomų gamintojų šilumos gamybos šaltiniai dažnai neužtikrina hidraulinių parametrų palaikymo patikimumo, dažnai taupoma priemonėms hidraulinių režimų palaikymui dėl santykinai didelių jų eksploatavimo kaštų ir kt., nors mažų NŠG katilinių technologinis lygis niekuo nesiskiria nuo standartinių.

Tinklo hidraulinių režimų užtikrinimui taip pat reikalingos papildomos investicijos. Būtina investuoti į tinklo siurblių ir tinklo papildymo sistemų atnaujinimą.

Vamzdynus taip pat būtina keisti

2016 metais bendrovė pateikė Lietuvos verslo paramos agentūrai net 9 paraiškas šilumos tiekimo tinklams rekonstruoti pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonę Nr. 04.3.2-LVPA-K-102 „Šilumos tiekimo tinklų modernizavimas ir plėtra“. Bendra pagal paraiškas projektams kofinansuoti prašoma suma siekia daugiau, nei 11 mln. eurų. Lietuvos verslo paramos agentūra visas 9 paraiškas jau patvirtino. Projektus planuojama įgyvendinti iki 2018 metų pabaigos.

Visas šias investicijas, siekdamas mažiausiais kaštais bei saugiai ir nepertraukiamai tiekti vartotojams šilumą, turi vykdyti šilumos tiekėjas. Tuo tarpu, NŠG tokios prievolės ir atsakomybės neturi.

Šilumos kaina nustatoma pagal VKEKK nustatytą metodiką

Per laikotarpį nuo 2012 iki 2016 metų Kaune ir Kauno rajone atsirado net 10 nepriklausomų šilumos gamintojų (NŠG), kurie pastatė savo katilines ir pradėjo šilumos gamybos verslą. Tačiau verslo prigimtis yra siekti kuo didesnio pelno, o ne mažinti šilumos kainą vartotojams ir dėl to nepriklausomų šilumos gamintojų (NŠG) pagaminta šiluma nebuvo ženkliai pigesnė, nepaisant to, kad šilumai gaminti jau buvo naudojamas pigus biokuras. Tuo tarpu, būtent konkurencija su šilumos tiekėjo nuosavais šilumos gamybos šaltiniais tapo pagrindine priežastimi, dėl to šiluma Kaune atpigo taip ženkliai.

Galutinė vartotojams tiekiamos šilumos kaina nustatoma pagal VKEKK patvirtintą metodiką ir susideda iš dviejų dedamųjų: pastoviosios ir kintamosios. Kintamąją dedamąją sudaro iš NŠG perkama šiluma, šilumai gaminti perkamas kuras bei elektros energijos sąnaudos.

Į pastoviąją dedamąją įeina šilumos patiekimo kaštai: tinklų eksploatacija, remontai, eksploatacinės medžiagos ir priemonės, darbuotojų atlyginimai, mokesčiai ir kitos sąnaudos.

Nepriklausomi gamintojai tinklų eksploatacijos, rekonstrukcijų ir remontų, sąskaitų paruošimo ir vartotojų aptarnavimo bei nesavalaikio vartotojų atsiskaitymo (skolų) kaštų nepatiria. Nepaisant to, jie deklaruoja, kad yra nevienodose verslo sąlygose su šilumos tiekėjais. Pagal VKEKK pateikiamus oficialius duomenis, Lietuvos šilumos tiekimo įmonėse pastovioji dedamoji galutinėje šilumos kainoje sudaro nuo 0,82 iki 5,44 ct/kWh.

Pagal galiojančią šilumos kainos nustatymo metodiką, kiekvieno šilumos kainos (kainos dedamųjų) perskaičiavimo metu įvertinamas šilumos vieneto kainoje įskaitytų ir faktiškai patirtų sąnaudų kurui ir šilumai iš nepriklausomų šilumos gamintojų įsigyti skirtumas, susidaręs nuo ankstesnio perskaičiavimo ataskaitinio laikotarpio pabaigos. AB „Kauno energija“ pradėjus eksploatuoti naujus biokuro katilus, gautos papildomos pajamos dėl kainoje įskaitytų ir faktiškai patirtų sąnaudų kurui, kompensuojamos vartotojų naudai, nustatant papildomą šilumos sąnaudų dedamąją, mažinančią šilumos kainą, išdėstant papildomas pajamas 12 mėnesių laikotarpiui.

Tiek vykdant šilumos gamybos bei tiekimo veiklą, tiek skaičiuojant šilumos kainą, tiek vykdant investicijas, šilumos tiekėjai, kaip ir visi energetikos sektoriuje veikiantys ūkio subjektai privalo vadovautis Lietuvos Respublikoje veikiančiais įstatymais ir kitais norminiais dokumentais, reglamentuojančiais verslo aplinką ir energetikos sektoriaus veiklą. AB „Kauno energija“ jais griežtai vadovaujasi.

Ūdrys Staselka
AB „Kauno energija“ atstovas ryšiams su visuomene
Tel. +370 37 30 58 85
Mob. +370 650 96 883
El. p. u.staselka@kaunoenergija.lt
www.kaunoenergija.lt